

מיכאל גרין

מיכאל גרין נולד בשנת 1879, שנתיים לאחר אברהם הבכור. גם הוא כמו אחיו הבכור ואחיו הצעיר דוד היה נמוך קומה ובעל שיער שופע. אך שלא כמו אחיו, מיכאל, או מכל, לא התעניין בנושאים הקשורים בציונות ולא הקדיש זמן ללימודים כלשהם. מיכאל לא השתייך לחבורה שלמדה עברית וגם לא הצהיר שיעלה לישראל מייד כשיתאפשר. הוא נודע כנער יפה תואר והיה הראשון להתחתן. אשתו הראשונה היתה צעירה בשם רוזה, שלא ידוע עליה דבר מלבד שמה שמופיע פעמים אחדות במכתביו של דוד לאביו. נישואיו לרוזה לא עלו יפה, ולאחר שנים אחדות הם התגרשו. לפרנסתו עסק מכל במסחר זעיר ובמכירת סידקית בפלונסק, כששפת היידיש משמשת אותו היטב בחנות הקטנה שבה עבד. בשנת 1927 הכיר את דינה זילברשטיין, ילידת פלונסק (1904), שהיתה צעירה ממנו ב-25 שנה והם נישאו. לזוג נולדו שתי בנות: חיה (ילידת 1929) ומרים (ילידת 1930).

ב-1932 החליט מיכאל לחפש פרנסה בארץ ישראל. הוא עלה ארצה לבד, התישב בתל אביב, שם שכר קיוסק קטן בפירת הרחובות נורדאו-בן-יהודה, בדרך המוליכה לים. כעבור שלוש שנים, ב-1935, לאחר שהתבסס קצת, הצטרפו אליו דינה והבנות חיה ומרים והמשפחה השתכנה בדירה קטנה בקומה ג' בשדרות נורדאו.

דינה ומיכאל שהו בקיוסק מהשכם בבוקר ועד שעות הערב המאוחרות. בדרכם לים היו אנשים נעצרים ומתרעננים בכוס גזוז וסיגריות, ותלמידי בית-הספר השכן ברחוב בן-יהודה היו מתכבדים בממתקים וסדקית. בחנות דינה ומכל דיברו עברית, אך בבית דיברו בעיקר יידיש. דוד רצה לעזור לאחיו והציע למכל לספק מכשירי כתיבה לוועד הפועל של ההסתדרות.

את כל מעייניו השקיע מכל בפרנסת המשפחה. מרים זוכרת שאביה נהג לומר, שבעוד אחיו מקבל את משכורתו מהעם היהודי, הוא, מכל, מתפרנס רק מעבודתי.

שני האחים לא התראו למרות סמיכות המגורים. אך ידוע שבחנות מרים סירקיס היה דוד השושבין הראשי, יחד עם האחות צפורה. מיכאל היה היחיד מבין האחים שלא שינה את שמו לבן-גוריון, ורק סמוך לפטירתו כבר הכירוהו כמיכאל גרין בן-גוריון וכך אף נכתב על מצבתו. העובדה שהאח של בן-גוריון עובד בקיוסק היתה סוד ידוע, וגם אם היו כאלה שלא האמינו שהדבר אפשרי, הדמיון החיצוני בין שני האחים לא השאיר מקום לספק.

ב-1949 נפטרה לפתע דינה בעקבות סיבוך בעת ניתוח, ומיכאל נותר בודד ואובד עצות. אך כעבור עשרה חודשים בלבד, בשנת 1950, מיכאל נשא לאישה את ברוניקה - פליטת שואה, ילידת פולין, והזיווג עלה יפה. היא תמכה בו, טיפחה את הבנות והיתה שותפה בעבודה בקיוסק.

לא פעם נראו ילדים מהשכונה מובילים תיירים אל הקיוסק ומסבירים להם ש"כאן בן-גוריון מוכר גזוז". הדבר נחשב לאטרקציה. לא ידוע מה היו דעותיו הפוליטיות של מיכאל, אבל בעובדה: שתי בנותיו נישאו לאנשי "חרות".

בגיל 84 פרש מכל מעבודתו, והקיוסק נמכר לשלמה לוי. בנו מנהל את הקיוסק עד היום. כעבור שנתיים נפטר "מות נשיקה" ונקבר בנחלת יצחק, ליד דינה אשתו שנפטרה 16 שנים קודם לכן. כמה חודשים לאחר מכן (1965) נפטרה אחותו צפורה בחיפה.

מחמשת האחים נותר אז בחיים רק האח דוד. חיה ומרים גרות כיום (2008) ברמת-גן.